

# Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26

(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

sip Gorišek, učitelj na Sv. Gori pri Vačah. Fran Luzner, nadučitelj in Ana Mally, učiteljica, oba na Primskovem pri Kranju. Anton Lamut, nadučitelj na Čatežu ob Savi; Avgust Korbar, nadučitelj in Terezina Grebenc, učiteljica, oba v Preserju pri Ljubljani. Pavel Podobnikar, učitelj v Rovtahnad Logatcem. Fran Kozjak, nadučitelj, Matija Pelko, učitelj, Janko Stepišnik, učitelj, Ivana Simončič, učiteljica, Franja Jančič, učiteljica in Leopoldina Širčelj, učiteljica, vsi v Toplicah pri Zagorju ob Savi. Živeli!

## Kranjske vesti.

—r— Iz ljudskošolske službe. Za suplentino na ljudski šoli na Drenovem griču je imenovana na mesto obolele učiteljice Julije Kobalove absolvirana učiteljska kandidatinja Marija Kaligarjeva. Za suplenta na gimnazijo v Novo mesto je imenovan aprobeirani učiteljski kandidat Vencel Kalan. Za učiteljico v Žire pride namestu obolele učiteljice Marije Močnikove Franciška Verhulsteva. Za provizorično učiteljico na šoli na Golem je imenovana suplentka A. Vadalova. Za suplentko na šoli v Kostanjevici je namestu obolele učiteljice Fr. Grailanda imenovana Stanislava Meškova. — Leopoldina Kosova je imenovana za prov. učiteljico na Blokah.

—r— Škrlatinka. V Novem mestu je zopet začela vladati škrlatinka. Veliko otrok leži na tej bolezni v bolnišnici in hitro mrejo. Vkljub sanitetnim odredbam se ta usodopolna bolezen širi.

—r— Ljudsko šolo v Podbrezjah pri Podnartu še letos razširijo v dvorazrednico.

## Štajerske vesti.

—š— Gradec. Tukajšnje društvo »Freie Schule« je imelo koncem l. 1911 še 557 udov, dočim je bilo koncem 1912 le 513. Pristopilo je 39, izstopilo 83 članov, med njimi 24 učiteljskih oseb, slednji zaradi znanega štrajka Verbandovcev. Sigurno ni nobenega slovenskega učitelja zraven, a to slovenske klerikalne časnike nič ne moti, da ne bi stokrat bolj udrihali po slovenskem narodnem in naprednem učiteljstvu, kakor to store njihovi nemški somišljeniki.

—š— Štajersko. V recenziji o H. Trunkovi knjigi »Der Bezirksschulinspektor, sein Amt und seine Persönlichkeit« pravi Ed. Martinak med drugim tudi, da se čudi, da dandanes še mnogokje c. kr. okrajni šolski nadzorniki nimajo potrebnih uradnih prostorov. Pri tej priliki sem se spomnil na drugo največje mesto na Štajerskem, t. j. Maribor, kjer imata okrajni živinozdravnik in c. kr. okrajni šolski nadzornik skupni vhod v svoje pisarne, ki leže druga za drugo tako, da se mora iti skozi sobo gospoda živinozdravnika v sobo gospoda nadzornika, ko se takorekoč čistijo kuge na gobcu in parkljih ... sem si mislil!

—š— Štajerski deželni šolski svet je izrekel v svoji seji dne 22. februarja dvema nemškima učiteljicama priznanje za njih »vzorno zadržanje« in izvrstno poučno delovanje. Kar se tiče prvega dela, smelo trdimo, da zasluži enako pohvalo 99,99% vseh naših učiteljic.

—š— Odbor društva »Selbsthilfe der Lehrerschaft Steiermarks« naznanja: V tekočem letu so umrli: nadučiteljica vdova Josipina Žagarjeva dne 23. januarja, gimnazijski učitelj Franc Mischkonigg dne 15. februarja, nadučitelj Josip Fischer dne 23. februarja. Za ta 109. do 111. smrtni slučaj je plačati tekom enega meseca 6 K. — Leta 1912. je umrlo 10 članov, torej je bilo plačati doneske za 99. — 108. smrtni slučaj, kar je znašalo z upravnimi in rezervnim doneskom 23 K.

—š— Letošnjega tritedenskega sadjerejskega in vinorejskega tečaja v Mariboru, ki se vrši od 3. do 15. marca in od 9. do 14. junija, se udeležujejo na poziv štajerskega dež. šol. sveta sledeči tovariši: nadučitelj Anton Sivka iz St. Jurja n. j. ž., učitelj Srečko Eksel iz Vojnika, učitelj Fran Košir, iz St. Jurja n. T., učitelj Ivan Jakše iz Vranskega, nadučitelj Viljem Hribar iz Ormoža, učitelj Adolf Rosina iz Ormoža, učitelj Drago Pinterič iz Sv. Miklavža, nadučitelj Ivan Fras iz Kojnc, šolski vodja Fran Stark v Glojah, učitelj Ivan Pišl v Sevnici, nadučitelj Emerik Gordon v St. Ilju, učitelj Josip Mons-

berger v Hitzendorfu, nadučitelj Šimen Vodenik v Lembergu, učitelj Fran Čepe na Kamnici, nadučitelj Oskar Žolnir iz Ptujске gore, učitelj Vinko Šerona iz Ptujске, učitelj Josip Armič iz Velenja, učitelj Sebastian Krotky iz Poličan, učitelj Josip Pihler iz Murau in učitelj Vekoslav Bučar iz Zidanega mosta.

## Goriške vesti.

—g— »Lega« v Gradišču ob Soči. Vse podružnice »Lega« izbornu uspevajo. V Gradišču je imela podružnica dohodkov K 3536,98, troškov K 3348,30. V Gradišču podpira »Lega« pridno gojence tamkajšnjega učiteljskega. Za letošnje šolsko leto bodo izdali podpor gojencem v znesku 4000 K. »Lega« potem že dobro izrabi take ljudi v svoje namene! — Slovenci, če Lahi skrbijo tako za svoje potujočevalno društvo, kako večja je šele naša dolžnost do našega obrambnega šolskega društva!

—g— Ošpice na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole. Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole je te dni več uencev zbolelo na ošpicah. Prepeljali so jih v bolnišnico.

—g— »Sveto vojsko«, protialkoholno društvo, so ustanovili minolo soboto v Gorici. Krog povabljenih je bil bolj ozek; večji shod skličejo po Veliki noči.

## Tržaške vesti.

—t— Na naš narodni napredek v Trstu in okolici gleda z občudovanjem vsa Slovenija. Velike zasluge za proboju nar. zavesti v Trstu in okolici ima naše delavno slovensko učiteljstvo, ki so v resnici pionirji na tem polju. Koliko jih je? Kateri so? Kdo pozna vse? Zadnja številka »Slov. Ilustrovanega Tednika« priobčuje sliko vseh slovenskih učiteljev in učiteljic z nadzornikom I. Nekermanom vred. — Priporočamo vsem, da si naroče »Slov. Ilustrovanega Tednika«. Dobiiva se tudi po tobakarnah v Trstu. V isti številki je tudi slika srbskega polkovnika Vukasovića-Stibila, slovenskega rojaka.

## Istrske vesti.

—i— Iz Istre smo prejeli: Podpisani izjavljam g. Aug. Furlančiču, učitelju v Črnci pri Buzetu, na njegovo odprto pismo, priobčeno v »Učiteljskem Tovarišu« dne 21. II. t. l., št. 8, sledeče: Da je g. Furlančič proti meni hujskal nisem nikoli trdil. Da pa ne bo kdo mislil, da je g. Furlančič pri vsej stvari popolnoma nedolžen, pa poudarjam, da so bile nekatere njegove besede napram nekaterim osebam o meni precej lahkomišelnost izražene. To so mi povedale priče. Ker nisem vajen privatnih zadev vlačiti v javnost, zato naj bo za sedaj dovolj in — konec. — V Boljuncu, 28. svečna 1913. Fran Ferjančič, nadučitelj.

## Koroške vesti.

—k— Slepci. Društvo za slepce je imelo dne 24. februarja svoj občni zbor. Društvo ima v oskrbi devet delavcev-slepcev, pet uencev-slepcev in deset slepih žensk. K društvu je pristopilo 209 občin kot člani.

—k— Esperantsko društvo za Koroško so ustanovili v Beljaku. Društvo bo imelo dvamesečni »Esperanto-kurz«. Poučevali bodo dve uri na teden.

—k— Nemški Schulverein za Celovec in okolico si je ustanovil okrajno zvezo podružnic. Da bo šolska germanizacija bolj uspešna, si je najel lastno pisarno. V Pliberku namerava postaviti dom za otroški vrtec. Naredili so tudi potovalni načrt za nekega potovalnega učitelja z Dunaja, ki bo po različnih krajih vabil in snubil nezavedne Slovence — za nemško kulturo. Ta tuji »landfremder« učitelj se imenuje Willscher z Dunaja in je celovške nemške stebre že poučil, kako se izvršuje nemško »Werbearbeit« pri Slovencih.

—k— Društvo za vzdrževanje zavoda za koroške idiote v Celovcu razpošilja svoje petnajstino poročilo o svojem delovanju. Iz poročila posnemamo, da je zavod vodilo osem usmiljenk; v zavodu je 56 idiotov. Idiote so se učili »Gebärdensprache«, vedenja, pletenja, šivanja, krojaštva, črevljarstva itd.

## Splošni vestnik.

Počitniška zveza. Poziv slov. napredni javnosti. Že več let obstoja počitniška zveza, ki ima namen, preskrbeti o počitnicah potujočim dijakom brezplačna prenočišča. Ta naša akcija je za dijaštvo velikega pomena, zakaj naše dijaštvo je ubožno in zaradi tega ne more potovati. Ako pa imamo po vseh važnih krajih brezplačna prenočišča, je potujočemu dijaku precej pomagano. — Vsak slovenski dijak mora poznati svojo rodno zemljo in narod, ki prebiva na njej. Pa ne samo slovenske zemlje, temveč ves slovenski jug mora slovenski dijak prepotovati, zakaj to je njegova širša domovina. Neobhodno je potrebno, da dijak pozna zemljo in narod, za katerega bo v poznejših letih delal. Zato smo letos sklenili, da dobimo mnogo brezplačnih prenočišč tudi po Hrvaškem, Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in po Srbiji. — Brezplačna prenočišča si dajejo dijaki med seboj, kar pa ne zadostuje. Zato prosimo in pozivljamo slovensko napredno javnost, da nam pri tem delu pomaga. Kdorkoli more, naj v počitnicah odstopi vsaj eno posteljo za potujoče dijake. Pred počitnicami bomo izdali seznam brezplačnih prenočišč. Di-jak, ki bo imel to knjižico in pa legitimacijo počitniške zveze, ima pravico, do vseh v knjižici navedenih prenočišč; sme pa ostati na enem prenočišču samo eno noč. Vsak pa, ki enkrat odstopi brezplačno prenočišče je potem vezan sprejeti od začetka julija do 15. septembra vsakega dijaka, ki se pri njem zgleda z legitimacijo počitniške zveze. — Sloven-ci! Uvažujte velik pomen počitniške zveze za dijaštvo in jo podpirajte! Pomislite, da tujec vedno bolj sili v naše kraje in da jih bo poznal kmalu bolje kot mi sami. Vsak, ki more, naj da brezplačno prenočišče in nam naj to javi vsaj do 1. aprila na naslov: Uredništvo »Preporoda« (za počit. zvezo), Ljubljana.

Pri sosedu. Naučni odsek poslanske zbornice je imel 4. februarja sejo, v kateri se je zaradi stvarne varčnosti temeljito razgovarjalo o ureditvi plač ljudskošolskega učiteljstva. Cela vrsta govornikov se je oglasila in nazadnje tudi sam naučni minister. Vsi govorniki so poudarjali ugodnost predloge, s katero se naj učiteljstvo uvrsti v 11., 10., 9. in 8. plačilni razred državnih uradnikov. Ministru so vsi govorniki čestitali, da je s svojo veliko brigo za učiteljstvo predlogo oživil. Predloga je bila splošno in v podrobnosti sprejeta in jo je potrdila tudi poslanska zbornica še isti dan. — Le škoda, da se kaj takega ni zgodilo pri nas, ampak v drugi državni polovici — na Ogrskem! Kaj pa bo z našimi zahtevami v državnem zboru na Dunaju? Seveda, tam gre v prvi vrsti za izboljšanje kongruje, ker ubogi duhovniki in njihove družine trpe pomanjkanje, a učitelji imamo vsega dovolj!

Nesebičen naučni minister. Odstopivši ogrski naučni minister grof J. Zichy je odstopil ravno dva dneva, preden je dobil pravico do 8000 K pokojnine. Manjkala sta mu še dva dneva, pa bi bil naučni minister 3 leta, doba, ki ga opravičuje do pokojnine 8000 K. Tako nesebičnih ministrov ni veliko na svetu!

Sredstvo proti jetiki. Dr. Fran Friedman v Berlinu je iznašel novo sredstvo proti jetiki, ki baje dobro učinkuje. Friedman je dobil te dni povabilo nekega ameriškega milijonarja, naj odpotuje nemudoma k njegovemu sinu, ki trpi na jetiki. Ako ga ozdravi, dobi honorara en milijon dolarjev.

Novih velikonočnih razglednic letos ni založila Družba sv. Cirila in Metoda. Ima namreč precejšnje število lanskih razglednic in še od prejšnjih let v zalogi. Cenjene rodoljube opozarjamo na to narodno blago in prosimo, da razpečajo to Veliko noč vso družbino zalogo in jo izpremene v denar; vodstvo pa oskrbi za drugo Veliko noč gotovo zopet novih in pomenljivih razglednic.

Na Jadranski razstavi na Dunaju, ki se otvori dne 30. aprila bo razstavljen stroj, ki bo pred očmi občinstva izdelaval cigarete. V osmih urah jih bo napravil 200.000. Te cigarete se bodo prodajale v razstavi pod imenom »Adria« in bodo napravljene iz najfinejšega tobaka in najboljšega papirja.

Ljudske knjižnice na Norveškem. Od 600 norveških občin je le 63 občin brez ljudskih knjižnic. Prihodnje leto slavi

Norveška stoletnico države, in že sedaj so vsi odločujoči faktorji na delu, da proslave ta jubilej s tem, da ustanove še v onih 63 občinah ljudske knjižnice. Ne ena občina ne sme biti brez ljudske knjižnice — tako je dejal govornik na zadnjem kongresu za ljudske knjižnice — da se tako ustvari zaveden in samostojno misleč narod. Na Kranjskem klerikalci prepovedujejo ustanavljanje občinskih ljudskih knjižnic. (Slučaj Idrija.)

Tudi črnilo se podraži. Nemški tvorničarji črnila so sklenili zvišati ceno malim stekleničicam, ki so se prodajale do-slej po 10 pienigov, za 50 odstotkov.

»Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga v Celju« je sklenila nadalje pogodbo s tvrdko Karei Vanič v Celju, bogata z zalogo manufakturnega blaga. Tovarišem jo toplo priporočamo. Dovoljuje od vsakega nakupa pri plačilu v 60 dneh 5% popusta. Tovariši in tovarišice, poslužujte se tudi te tvrdke kakor tudi oni, ki smo jih označili v listi naših dobaviteljev. To tvrdko kakor tudi zadnjič omenjeno Kunz na Ringu v Celju, velika zaloga kave, ki dovoljuje 3%, naj tovariši tovarišice označijo pri listi dobaviteljev v našem koledarčku, da je orientacija vedno pri rokah. Ob tej priliki ne moremo dosti poudarjati, da zahtevate tovariši, tovarišice pri vsaki tvrdki in tudi od vsakega najmanjšega nakupa listek iz kontrolne knjige. Koliko bi nam dala ta gospodarska naprava lepega dobička, kaže preteklo leto. Dasiravno se je le malo tovarišev (iše) posluževala te naprave, smo imeli vendar lep uspeh. Neverjetno velikanskega pomena bi bila ta naprava, ko bi se je vsi tovariši(ice) v resnici pri vsakem nakupu posluževali. Vsaka nerednost od strani tvrdke se naj nam takoj naznani, da jo korenito odpravimo, bodisi da pogodbo takoj prekinemo s tvrdko, česar si ne želi nobena tvrdka in že zaradi tega se bo potrudila, da postreže najugodnejše, ker je vsaki tvrdki na tem ležeče, da ostane z nami v zvezi. — Bliža se sezona za kolesa. Imamo pogodbo z iako dobro in solidno tvrdko, ki dovoljuje znaten popust. Lansko leto je mnogo tovarišev in tudi tovarišic naročilo kolesa potem nas in so vsi jako zadovoljni s kolesi. Oni tovariši(ice), ki se nameravajo omisliti kolesa, naj se obrnejo do nas. Svoji k svojim! Združimo se tudi na gospodarskem polju, kar nam mora jako koristiti!

## Razgled po šolskem svetu.

— Na Heidelberški vseučiliški kliniki je porodila trinajstletna deklica — dvojčke.

— Ženski študij v Rusiji. Letos je 35 let, odkar se je dovolil ženski študij na ruskih univerzah. Dandanes je Rusija glede ženskega študija mnogo više nego zapadna Evropa. Rusija ima sedaj 800 ženskih gimnazij — ženske gimnazije so celo po manjših mestih, kjer ni mož-ških gimnazij. Da se je ženskam dovolilo študirati univerzo, je mnogo pripomogla osvobodilna vojna. L. 1867. so ruske medicinke izkazale na bojnem polju velike zmožnosti. Zato je vlada njih študij podpirala. Dandanes je v Rusiji 2000 zdravnic — dočim jih je v Nemčiji 150, pri nas 125. Pohjedonoscev in Tolstoj sta bila proti ženskemu študiju. Medicinkam so nadelili naslov: učena akušerka. V zadnji dobi pa je zopet boljše in resnica je, da ruske zdravnice med ljudstvom po deželi izvršujejo veliko človekoljubno in kulturno delo! Poleg učiteljice je ruska zdravnica na deželi odločna bojovnica za prosveto, za zdravje in krepko narodno življenje.

— Dijaki izgredi. Iz Pariza poročajo: Na vseučilišču v Bordeauxu je prišlo do velikih dijaških izgredov. Dijaki so demonstrirali proti profesorju Reynulu, ki je v Strasburgu predaval o mirovnem gibanju med Nemčijo in Francijo. Demonstranti so profesorja opljuvali. Posredovali je moralo orožništvo.

— Akademična mladina o vseučiliškem vprašanju. Akademična mladina v Zagrebu je na shodu minole sobote sprejela nastopno resolucijo: Celokupna slovan-ska mladina na hrvaški univerzi v Zagrebu, zbrana na javni skupščini v vseučiliški avli dne 22. februarja, po vsestranski razpravi in dogovoru odločno protestira proti zavlačenju vprašanja reciprocitete zagrebskega vseučilišča in nepriznavanja naukov in diplom, pridobljenih na zagreb-